

Силабус дисципліни (курсу)

«Фінанси домогосподарств»

Ступінь освіти: бакалавр

Освітньо-професійна програма: Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

<https://posekmodule.km.ua/course/view.php?id=1483>

Посилання на курс у системі дистанційного навчання:

Семестр:	Кількість кредитів:	Мова викладання:
8	4	українська

Розклад занять: <https://posekmodule.km.ua/course/view.php?id=1404>

Керівник курсу

П.І.П. Дерлиця Андрій Юрійович

науковий ступінь кандидат економічних наук
вчене звання

Контактна Тел. (050) 670-01-84

інформація: e-mail: derlytsya@gmail.com

Опис дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	оволодіння студентами науково-теоретичних та методологічних знань з питань оцінки фінансів домогосподарств, набуття професійних навичок з розробки бюджету фінансів домогосподарств та оптимізації доходів і витрат домогосподарств, необхідних майбутнім спеціалістам для здійснення управління фінансами домогосподарств.
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	1
Форма навчання	денна
Статус навчальної дисципліни	нормативна
Перелік навчальних дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання	«Фінанси», «Бюджетна система», «Податкова система», «Місцеві фінанси», «Фінансово-економічний аналіз».

**Формування програмних компетентностей
та результатів навчання**

Індекс матриці ОПП	Програмні компетентності та результати навчання
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування у професійній діяльності окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.
ЗК01.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК05.	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
ЗК06.	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
ЗК07.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК08.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
СК01.	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
СК 02.	Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
СК03.	Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
СК04.	Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
СК05.	Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
СК06.	Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК07.	Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
СК08.	Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК11.	Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.
СК 12.	Здатність розуміти функціонування фондового ринку та особливості торгівлі цінними паперами.
ПР02.	Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
ПР04.	Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
ПР 05.	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

Структура курсу

Години занять					Тема	Результати навчання
Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні	Самостійні		
16	6	12	-	32	Змістовий модуль №1. Основи фінансів домогосподарств.	
2		2	-	4	Тема 1. Приватне домашнє господарство як суб'єкт економіки	Знати еволюцію дефініції «домогосподарства». Поняття домогосподарства як організаційно виокремленої та економічно самостійної ланки виробничої сфери. Внесок українських економістів у теорію функціонування домашнього господарства. Розуміти юридичні акти, що слугують законодавчою базою функціонування домогосподарств. Вміти виокремлювати домогосподарства за такими ознаками: за організаційною структурою; за складом; за повнотою; за ступенем складності сімейної структури; за місцем проживання; за розміром; за видами діяльності; за рівнем споживання. Функції домашнього господарства. Багатство домашнього господарства: матеріально-речові блага, нематеріальні блага. Чинники, що впливають на добробут домогосподарства.
2		2	-	6	Тема 2. Загальна характеристика фінансів домашнього господарства	Знати фінанси домогосподарств у фінансовій системі України: теоретична концептуалізація та проблеми ідентифікації. Розуміти характерні особливості фінансів домашніх господарств. Фінансові відносини домашнього господарства. Функції фінансів домогосподарств. Стратегії фінансової поведінки домогосподарств і фінансова грамотність населення. Фінансово активні та фінансово пасивні домогосподарства. Моделі фінансово активних домогосподарств. Типи фінансової поведінки домогосподарств.
4	2	4	-	8	Тема 3. Бюджет домашнього господарства	Знати бюджет домашнього господарства. Розуміти основні фази побудови бюджету. Основи збалансування бюджету. Домашня касова книга: принципи побудови. План-прогноз реалізації фінансових цілей домашнього господарства. Мінімальний споживчий бюджет. Оптимальний (раціональний) споживчий бюджет. Прожитковий мінімум. Фізіологічний мінімум.

Години занять					Тема	Результати навчання
Лекції	Практичні	Семинарські	Лабораторні	Самостійні		
4	2	2	-	8	Тема 4. Сукупний дохід домашнього господарства	Знати теоретичну концептуалізацію доходів домашнього господарства. Функції доходів населення. Розуміти джерела надходжень грошових засобів у бюджет домашнього господарства: власні, не власні; легальні, не легальні; з ризиком, без ризику. Номінальні й реальні доходи домогосподарств. Формування сукупного доходу домогосподарства. Формування чистого доходу домогосподарств. Еластичність доходу домашнього господарства. Вміти розподіляти доходи домогосподарств. Розуміти причини диференційованості розподілу доходів домогосподарств.
4	2	2	-	6	Тема 5. Витрати домашнього господарства	Знати сукупні витрати домашнього господарства: споживчі сукупні витрати, неспоживчі сукупні витрати. Класифікація витрат домогосподарств. Розуміти основні елементи оподаткування домогосподарств в Україні. Основні вектори раціоналізації споживчих витрат домашніх господарств в умовах економічної нестабільності. Принципи раціоналізації сукупних витрат домогосподарств.
14	4	8	-	28	Змістовий модуль №2. Управління фінансами домогосподарств	
4	2	2	-	8	Тема 6. Оподаткування доходів домогосподарств	Знати пряме та непряме оподаткування. Розуміти специфіку пільгового оподаткування доходів фізичних осіб. Рівень податкового навантаження на вітчизняні домогосподарства.
4	2	2	-	8	Тема 7. Управління фінансами домашніх господарств в сучасних економічних умовах	Знати управління фінансами домашніх господарств: сутність і специфіка. Розуміти методи контролю грошовими ресурсами сім'ї. Індивідуальний споживчий індекс. Оцінку ліквідності домашніх господарств. Грошовий мультиплікатор домашніх господарств. Фінансові рішення домогосподарств в умовах економічних ризиків. Етапи та елементи підготовки, прийняття та реалізації фінансових рішень домогосподарствами. Внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на економічні ризики домашніх господарств. Основні етапи управління

Години занять					Тема	Результати навчання
Лекції	Практичні	Семинарські	Лабораторні	Самостійні		
						ризиками домогосподарств. Людський капітал як важливий чинник формування фінансового капіталу домашніх господарств.
4		2	-	6	Тема 8. Заощадження домашнього господарства	Знати заощадження домогосподарств як джерело інвестиційних витрат. Основні елементи заощаджень домогосподарств. Розуміти мотиви заощаджень. Форми заощаджень. Основні чинники, що впливають на оощадну активність домогосподарств в Україні. Оплату непередбачуваних витрат, купівля товарів. Нагромадження. Інвестиції: суть і форми. Трансформацію заощаджень домогосподарств в інвестиції. Споживання та заощадження впродовж життєвого циклу індивіда.
2		2		6	Тема 9. Фінансова безпека домогосподарств	Знати суб'єкти впливу на фінансову безпеку домогосподарств. Розуміти чинники фінансової безпеки домогосподарств. Класифікація загроз фінансовій безпеці домогосподарства. Вміти здійснювати Розрахунок індикаторів фінансової безпеки домогосподарства.
30	10	20	-	60	Всього	

Політика освітнього процесу

Нормативна база освітнього процесу доступна за посиланням

<https://kpd.edu.ua/publicna-informatsiia/polozhennya-yaki-reglamentuyut-divalnist-instytutu>

Дотримання умов доброчесності	Дотримання положень Кодексу академічної доброчесності НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут».
Очікування	Організація освітнього процесу та відвідування занять відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». Оцінювання знань відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»».
Відвідування занять	Відвідування лекційних, практичних та семінарських занять з дисципліни є обов'язковим для всіх студентів відповідно до розкладу.
Відпрацювання пропусків занять	Студент, який пропустив заняття, самостійно вивчає матеріал за наведеними у силабусі джерелами інформаційного забезпечення і ліквідує заборгованість під час консультацій. Відпрацювання пропусків занять відбуваються відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу».
Допуск до екзамену	Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» всі студенти, котрі не мають пропусків занять (відпрацювали пропуски занять) допускаються до іспиту.

Підсумкова модульна оцінка	Результати модульного контролю оцінюються за 100-бальною шкалою та доводяться до відома студентів не пізніше трьох днів з часу його проведення із внесенням результатів у документи обліку успішності студентів. Студенти, які до початку сесії мають хоча б з одного модульного контролю (змістового модуля) менше 60 балів, не одержують підсумкову оцінку і не допускаються до екзамену рішенням навчального відділу як такі, що не виконали навчальної програми з дисципліни. Деталі, щодо підсумкового модульного контролю окреслені у «Положенні про організацію освітнього процесу»
Екзаменаційна оцінка	Результати екзамену оцінюються за 100-бальною шкалою і включаються в підсумкову (рейтингову) оцінку з дисципліни з відповідним ваговим коефіцієнтом, як це передбачено у схемі оцінювання (див. нижче у розділі «Розподіл балів, які отримують студенти»).
Підсумкова оцінка з дисципліни	Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як середня арифметична зважена з оцінок змістових модулів, включаючи екзаменаційну (див. нижче у розділі «Розподіл балів, які отримують студенти»).

Верифікація результатів навчання

Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)	Задовільно	
65-74	D (задовільно)		
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів з вивчення дисципліни «Фінанси домогосподарств»:

Іспит:

Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2 Рейтингова (підсумкова) оцінка за змістовий модуль 2, враховуючи поточне опитування)				Іспит	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
20 %				40 %				40 %	100
T1	T2	...	T5	T6	T7	T8	T9		

Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що

вносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання захисту навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання іспиту здійснюється за 100-бальною системою.

Інформаційне забезпечення курсу:

Нормативні джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80. 2. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17. 3. Господарський кодекс. / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws. 4. Цивільний кодекс України. / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws. 5. Бюджетний кодекс України/ Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text 6. Земельний кодекс України: зі змінами та доповненнями Верховна Рада України. URL: http://zakon1.rada.gov.ua
Основна література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Іванов С.В. Фінанси домогосподарств: аналіз у контексті політики забезпечення добробуту населення України. URL: https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/570537.pdf 2. КізимаТ.О. Фінанси домогосподарств: концептуальні засади теорії і практики : дис. на здобуття наук. ступ. д.е.н. Тернопіль, 2011 р. 3. КізимаТ.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку. вст.слово С.І. Юрія. Київ. Знання. 2010. 431 с. 4. Копитіна І. В. Танклевська Н. С. Розвиток залучення заощаджень домашніх господарств в економіку України : монографія / Херсон: Айлант, 2013. – 220 с.4. 5. Фінанси домогосподарств : навч. посіб. / за ред. Т. О. Кізими. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 228 с. 6. Фінанси домогосподарств провідних країн світу : навч. посіб. / М.І. Карлін, І.О. Цимбалюк. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 172 с. 7. Колєватова А. В., Кондрацька К. В. Роль та значення фінансів

	<p>домогосподарств у ринковій економіці. <i>Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»</i>. 2019. № 18. С. 55-60.</p> <p>8. Македон Г. М. Витрати домогосподарств регіонів України: факторний аналіз. <i>Економіка. Фінанси. Право</i>. 2020. № 1. С. 14-17.</p> <p>9. Шолудько О., Грицина О. Особливості фінансової поведінки домогосподарств та їхня адаптація до сучасних економічних реалій. <i>Вісник Львівського національного аграрного університету</i>. Серія: Економіка АПК. 2019. № 26. С. 87-91.</p> <p>10. Юдіна С. В., Галаганов В. О., Боровець І. С. Ключові проблеми та міжнародний досвід функціонування механізму накопичення фінансових ресурсів домогосподарств. <i>Економіка та держава</i>. 2019. № 12. С. 48-54.</p>
Додаткова література	<p>1. Фінансово-економічна грамотність : підруч. у 2-х ч. / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. Київ : Кондор, 2018. Ч. 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки. 400 с.</p> <p>2. Фінанси: експрес курс : навч. посіб. / І. С. Волохова, Н. А. Шикіна, О. Г. Волкова та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової. Харків: ПромАрт, 2018. 262 с.</p> <p>3. Фінанси: експрес курс : навч. посіб. / І. С. Волохова, Н. А. Шикіна, О. Г. Волкова та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової. Харків: ПромАрт, 2018. 262 с.</p>
Інформаційні ресурси	<p>1. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: http://rada.gov.ua/.</p> <p>2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk</p> <p>3. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: http://www.me.gov.ua</p> <p>4. Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua</p> <p>5. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index</p> <p>6. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: http://sfs.gov.ua</p> <p>7. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: www.treasury.gov.ua</p> <p>8. Офіційний сайт Держкомстату України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/</p> <p>9. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень. URL: www.ibser.org.ua.</p>

Гарант освітньої програми

Завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія

Андрій ТИМКІВ

Андрій ТИМКІВ